

Redactare: *Viorica Horga*
Tehnoredactare: *Mariana Radu*
Copertă: *Luca Emil Cornel*

Titlul original: *L'enfant de 11 à 15 ans – Mutations, conflits et découvertes de l'adolescence*

Originally published in France as: *L'enfant de 11 à 15 ans*,
by Pierre Galimard

© Dunod, Paris, 1996
© Prinot, Paris, 1990

© 2017 Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
editurii METEOR PUBLISHING

Contact:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: editura@meteorpress.ro

Distribuție la:
Tel./Fax: 021.222.83.80
E-mail: carte@meteorpress.ro
www.meteorpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GALIMARD, PIERRE

Psihologia adolescentului de la 11 la 15 ani : transformări, conflicte și descoperiri ale adolescenței / Pierre Galimard ; trad.: Daniel Voicea. - București : Meteor Publishing, 2017

Index
ISBN 978-606-910-051-6

I. Voicea, Daniel (trad.)

159.9

Pierre Galimard

PSIHOLOGIA ADOLESCENTULUI DE LA 11 LA 15 ANI

Transformări, conflicte și
descoperiri ale adolescenței

Traducere din limba franceză
de *Daniel Voicea*

școlaritate, 7, 33, 54, 104, 130	uman, 99
tendință, 12, 35, 127	univers, 61
anală, 125	urinar, 22
auto-mutilantă, 130	uter, 20
genitală, 123	valoare simbolică, 47
orală, 125	viață, 7, 39
tandrețe, 88, 100, 110	a copilului, 7, 8
tensiune, 59	a instinctelor, 127
tentativă, 99, 131	instinctuală, 126
testicule, 19	morală, 63, 127
timid/timiditate, 99	paralelă, 105
tragică, 133	psihică, 119
transformare, 8, 67, 86, 117	psihologică, 15
dificilă	sexuală, 24, 33, 120
fizică, 110	spirituală, 63
fiziologică, 8	umană, 120
organică, 10	viitor, 81
progresivă, 8	viraj total, 127
psihologică, 109	virilitate, 27, 99, 109
pubertară, 9	vis, 31, 40, 87
traumatism, 8	de fericire, 87
turnantă oedipiană, 122	de glorie, 87
	de iubire, 87
	zonă genitală, 122

CUPRINS

Capitolul 1 • „Criza” pubertății	7
Sfârșitul copilăriei	10
Conflicte vechi și noi	11
Maturizare și echilibre	12
Conflicte exterioare	15
Conflictul interior	16
Capitolul 2 • Transformări	19
Psihofiziologie sexuală	22
Dizarmonii ale creșterii	25
Capitolul 3 • Incertitudini	28
O înfățișare nouă	29
Căutări	33
Nu mai sunt un copil	37
Capitolul 4 • Conflicte	42
Libertate, egalitate... ..	43
... agresivitate	48
Reacții de prestață	50
Reacții antisociale	54
Separări	58
Conflicte de idei	60

Capitolul 5 • Descoperiri	66
Învățământul secundar	67
Deschiderea în fața lumii	72
Identificări	78
Capitolul 6 • Iubirea	83
Iubirea de sine	85
Prietenul	91
Căutarea celuilalt sex	96
Capitolul 7 • Pubertatea părinților	101
Necunoscutul din casă	105
O nouă criză de creștere a părinților	107
Descoperirea cuiva	110
O nouă maturitate	114
Capitolul 8 • Să fii cineva	119
Stadii sexuale infantile	120
Eul	124
„Ascetism și intelectualism”	126
Dificultăți de identificare	128
<i>Index</i>	134

CAPITOLUL 1

„Criza” pubertății

De la 6 la 11 ani este o etapă, o bună și lungă etapă în viața copilului; dar de la 11 la 15 ani nu mai este o etapă, este o aventură și începutul unei alte aventuri. La 11 ani sunt încă niște copii; la 15 ani sunt adolescenți. Între aceste două stări nu există un statut bine definit și chiar vocabularul ezită – copil mare? preadolescent? – fără să fi putut impune un substantiv care ar identifica subiectul acestei vârste ingrate, al acestei crize puberale, al acestei noi „nașteri”, după Jean-Jacques Rousseau, al acestei transformări fizice și psihologice.

Vârsta de 11-12 ani corespunde stabilității copilăriei, inteligenței, echilibrului, bunei integrări familiale și școlare. Există bineînțeles dificultăți de creștere, probleme de caracter sau de muncă, ciocniri cu părinții, frații și surorile, diverse incidente ale

vieții cotidiene; dar acestea sunt probleme obișnuite, cunoscute, trăsături de personalitate precum cele care caracterizează un adult angajat în viață și care reprezintă particularitățile lui de bărbat sau de femeie. S-a putut spune în acest sens că la 12 ani copilul este un fel de copil-adult, atingând o stare de echilibru, simțindu-se în largul lui în propria viață, precum și în lumea lui familială și școlară.

Dar trei sau patru ani mai târziu, avem ceva dificultăți să recunoaștem, sub aspectul lui fizic modificat considerabil și cu preocupările lui noi, acest copil care părea nu de mult atât de bine adaptat la viață. Chiar dacă „criza” n-a fost aparentă și n-a provocat izbucniri, este totuși ca și cum ni s-ar fi „schimbat copilul”, devenind această tânără fată cu totul proaspătă sau acest băiat deșelat, care-i seamănă încă și totuși este altul.

Criza pubertății nu este neapărat conflictul grav, drama, revolta sau uneori ruptura care se va produce poate în momentul adolescenței; cel mai adesea este trecerea lentă, transformarea progresivă, puțin aparentă de-a lungul zilelor; dar e întotdeauna o bulversare interioară adusă echilibrului copilului atât prin modificări ale psihismului și intereselor sale, cât și prin creșterea corpului său și dezvoltarea sexualității.

Au mai existat și alte crize în viața copilului. Psihologii au pus accentul pe criza de la trei ani și pe

cea de la șapte ani care corespund și ele unor perioade de transformare psihologică importantă, de accedere la noi moduri de a simți sau de a gândi, crize care sunt așadar ca niște etape necesare în dezvoltarea mentală a fiecăruia dintre noi.

Mai grave uneori prin manifestările sau prin profunzimea pe care o ating, anumite crize au putut bulversa evoluția psihologică a copilului, crize particulare, individuale, provocate de un anumit accident personal (boală prelungită, infirmitate, traumatism grav...) sau de un eveniment exterior care a dăunat universului afectiv al copilului (conflicte familiale, doliuri, divorțuri...). Aceste crize se pot dovedi mai importante pentru structurarea mentală și echilibrul viitor al copilului decât crizele evolutive care apar pe neașteptate în urma unor perioade de tranziție, căci ele sunt trăite mai intens. Survenind în apropierea pubertății, și încă nerezolvate, ele riscă să agraveze haosul psihologic al acesteia.

În orice caz, putem afirma că s-au produs până aici, în cursul dezvoltării psihologice a copilului, unele faze mai liniștite și altele mai puțin liniștite, acestea traducând o evoluție mai rapidă, o turnură, o dificultate de adaptare, integrarea noilor achiziții psihice, acestea fiind dovada unei împăcări, a unei asimilări, a unei adaptări reușite.

Sfârșitul copilăriei

Această criză a pubertății este totuși cea mai importantă și cea mai profundă din copilărie, căci este în realitate sfârșitul copilăriei, apariția omului definitiv, cu morfologia, caracterul, personalitatea proprie, care se va perpetua, chiar cu variațiile sale succesive, de-a lungul întregii existențe.

Celelalte crize, fie că sunt ale copilăriei sau ale vârstei adulte, pot fi expresia agitației sau chiar a unor modificări veritabile ale personalității; criza pubertății are această particularitate de a fi singura care-și găsește originea într-o transformare organică și fiziologică, transformare care condiționează în mare parte evoluția psihologică. Atunci când pubertatea sexuală nu se produce, criza psihologică a acestei vârste capătă o cu totul altă formă și se apropie atunci mai degrabă de reacțiile care apar în urma unei infirmități sau a unei maladii cronice: sentimente de frustrare, de incapacitate, de umilire profundă.

Transformarea pubertară se face așadar mai întâi de către corp, în corp; dar ea este și o modificare a modurilor de a gândi și de a acționa, o repunere sub semnul întrebării a tot ceea ce părea până atunci dobândit, o privire nouă și mai puțin ingenuă asupra lumii înconjurătoare și în consecință o atitudine nouă, neprevăzută, derutantă cu privire

la cei apropiați, părinți, frați și surori, profesori, amici, colegi.

Din această schimbare de atitudine se nasc conflicte, căci anturajul nu întârzie să reacționeze și adesea, dacă vrem să acordăm atenție acestui aspect, observăm că sunt conflicte vechi, aparent rezolvate și uitate, care reapar sub o formă nouă, ca și cum pubertatea ar face să se regăsească, sub modalități de expresie diferite, ceea ce fuseseră, la o vârstă fragedă, tendințele și reacțiile specifice ale fiecăruia: conflicte alimentare reprezentate prin mici drame sau mari izbucniri, refuzul hranei și teama de îngrășare sau, din contră, lăcomia și obezitatea; conflicte legate de igienă, care nu se mai duc ca altădată pentru a învăța folosirea oliței, ci pentru toaleta generală, curățenia corpului (mâinile, picioarele, dinții...!) și a hainelor.

Conflicte vechi și noi

Astfel trecutul justifică adesea prezentul și, să nu-i fie cu supărare tânărului adolescent care începe să treacă proba pubertății și să abordeze frontal problemele tinereții, reacțiile lui psihologice le evocă adesea pe cele de la vârsta de trei ani.

Aborda pe atunci o nouă etapă, aceea a coeziunii Eului său, a armonizării și controlării gesturilor, a

însușirii unui limbaj organizat și a unui vocabular bogat, a primei descoperiri a unei lumi de cucerit.

Deja acest Eu din al treilea an, care ni se pare foarte pueril, se afirma ca un Existent și ca o Libertate în fața celor care, în liniște, îl zdrobeau cu prezența lor. El reclama, îi înfrunta, tuna și fulgera, voia să se țină cont de el, să se cedeze la exigențele lui, să nu i se pună piedici nevoii lui de acțiune și dominare. Și în același timp, acest mic copil voluntar și nerăbdător să-și dovedească forța se simțea dintr-odată părăsit după ce și-o manifestase în cercul familial; plângea și se ghemuia în brațele mamei lui, făcând apel la o securitate despre care simțea că îi era și ea necesară, sau se ducea să-și sugă degetul în colțul lui, refugiindu-se într-o reverie pasivă și solitară.

Maturizare și echilibre

Perioada pubertății se înscrie într-o continuitate psihologică a ființei pe care o transformă și o reînnoiește, dar pe care nu o poate schimba fundamental, reactivând, din contră, aceleași tendințe și aceleași dificultăți.

Ea nu scapă nici marilor legi ale dezvoltării minții. Fiecare aptitudine fizică sau mentală nu se dezvoltă decât plecând de la un echipament muscular

sau neurologic suficient de organizat și pus la punct; ea nu va fi dobândită definitiv decât după un timp mai mult sau mai puțin îndelungat de maturizare fiziologică sau psihică. La fel, de exemplu, cum copilul nu poate merge cu adevărat decât dacă ligamentele articulare ale coapselor lui sunt suficient de rezistente, tot așa el nu va putea urma în mod util ciclul secundar școlar decât dacă facultățile lui de gândire abstractă au devenit suficiente. Orice aptitudine mentală, fie că este vorba de înțelegere, de stăpânire a cunoștințelor, de deschidere, nu apare dintr-odată în mod perfect, ci este rodul unei dezvoltări lungi și răbdătoare, întretăiate de întârzieri și opriri aparente, iar apoi de reluări și accelerări; este zadarnic să vrei să grăbești acest proces de maturizare al cărui timp este dependent de factori ce țin de constituție; suntem uneori tentați să considerăm anumite stagnări sau chiar anumite regrese, ca pe niște manifestări de opoziție, de rea-voință sau de revoltă, deși nu este vorba decât de un fenomen normal de evoluție psihologică.

Un alt fenomen normal este cel al echilibrelor succesive ale dezvoltării mentale, care trece prin mai multe paliere sau praguri. O achiziție, o aptitudine nouă este integrată în ansamblul personalității, obligând ceea ce era mai vechi să se transforme fără ca totuși să dispară; se creează de fiecare dată un